

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Prin muncă la Dumnezeu.

De : Prof. Constantin Rudneanu

Câți dintre oameni nu simt binefacerile muncii cinstite? Par'că din Ceriuri pogoară un Duh călăuzitor de viață fericită și ne face ca să persistăm într'o muncă continuă, care cu încetul ne arată drumul Impărăției cerești.

Dacă medităm pe un moment la minunata istorie a creștinismului, observăm că munca își are originea în lumea ideală a Mântuitorului Iisus Hristos. El ne-a dăruit acest tezaur al vieții pline de sănătate — El a venit pentruca să tămăduiască pe cei suferinzi, să-i cheme pe cei osteniți și însetați de cele cerești.

Și iarăși ne aducem aminte de patimile îndurate de Iisus Hristos, de răstignirea pe Cruce; atunci când chinurile au fost maxime în mijlocul durerii mari, s'a cimentat dragostea lumii, atunci a început și Noul Testament ca să strălucească în toată splendoarea lui.

Iisus Hristos luptă și azi din Ceriuri pentru omenirea împotmolită în păcate — omul, făptura cea mai complexă de pe pământ luptă zilnic, muncind în sudoarea feții pentruca să-și asigure existența. Numai cu ajutorul muncii cinstite se pot realiza binefacerile vieții creștinești, putem aspira spre lumea cerească.

Lupta vieții este grea, ea este lupta contra minciunii, a întunecului, a imoralității și atâtor fărădelegi, cari sau sălășluit în lumea noastră.

Există un dor fierbinte de a atinge lumea lui Dumnezeu, de a trăi în conformitate cu învățăturile lui Iisus Hristos, și aceasta s'a manifestat din cele mai vechi timpuri ale omenirii și până astăzi; — prin Iisus Hristos s'a coborât lumea lui Dumnezeu pe pământ, de atunci toți caută ca să ia drumul ceresc, despre care avem mărturie atât în Vechiul cât și în Noul Testa-

ment: „Iată vin zile, zice Domnul, când voi face cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou. Nu cu legământul, pe care l-am încheiat cu părinții lor, în ziua când i-am apucat de mână să-i scot din țara Egiptului, legământ pe care l-au călcat, măcarcă aveam drepturi de soț asupra lor, zice Domnul. Ci iată legământul, pe care-l voi face cu casa lui Israel, după zilele acelea, zice Domnul: Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor, o voi scrie în inima lor; și Eu voi fi Dumnezeu lor, iar ei vor fi poporul Meu. Nici unul nu va mai învăța pe aproapele, sau pe fratele său, zicând: „Cunoaște pe Domnul!“ Ci toți Mă vor cunoaște defa cel mai mic până la cel mai mare, zice Domnul; căci le voi ierta nelegiuirea, și nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatul lor“. (Ieremia, 31; 31—34); „Ioan a auzit din temniță despre lucrările lui Hristos, și a trimis să-L întrebe prin ucenicii săi: „Tu ești acela care are să vină sau să așteptăm pe altul, drept răspuns, Iisus le-a zis: „Duceți-Vă de spuneți lui Ioan ce auziți și ce vedeți.“ Orbii își capătă vederea, șchiopii umblă, leproșii sânt curățiți, surzii aud, morții înviază, și săracilor li se propovăduiește Evanghelia. Ferice de acela pentru care Eu nu voi fi un prilej de poticnire“ (Mateiu, XI 4—6).

Vedem, că Iisus Hristos dă sfaturi apostolilor săi, cum trebuie ei să lucreze, vor avea cele două unelte omenești: propovăduirea și împărăția cerească se apropie și iubirea nemărginită față de Dumnezeu, și semenii lor. În împărăția cerească nu sunt chemați numai fiii lui Israel, ci toți oamenii din lume: „Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând pe popor în sinagogi, propovăduind Evanghelia Impărăției, și vindecând orice fel de boală și orice fel de neputință, care era în popor“ (Mateiu 9, 35); „Căci mie nu mi-e rușine de Evanghelia lui Iisus Hristos: fiindcă ea este puterea lui Dumnezeu

pentru mântuirea fiecăruia care crede: „întâiu Iudeului, apoi Grecului“, deoarece în ea este descoperită o neprihănire, pe care o dă Dumnezeu, prin credință, după cum este scris: „Cel neprihănit va trăi prin credință“ (Romani 1; 16—17).

Aceia cari muncesc în ogorul Domnului nu fac altceva decât doresc ca prin străduințele lor să se ridice la acea viață sufletească, care în zilele noastre este tot mai mult neglijată — fiecare prin darul ce i l-a dat Dumnezeu, caută să înalțe ființa umană prin adevăr, frumos, și dragoste la treapta cea mai de seamă, fiindcă sunt încă mulți suferinzi, cari așteaptă vindicarea: „Fericiți sunt cei milostivi, că aceia se vor milui“ (Mateiu 5; 7); „Mărire cinste și pace va veni peste oricine face binele; întâiu peste Iudeu, apoi peste Grec“ (Romani 2; 10).

Iisus Hristos este „Cuvântul“ și prin El s'a arătat Dumnezeu în lume, El a stat dela început în ajutorul omenirii. Apostolul Pavel din Tarsul Ciliciei s'a ostenit mult ca să fie lătit cuvântul sfânt al lui Iisus Hristos printre păgâni: „Și toate lucrurile acestea sânt dela Dumnezeu, care ne-a împăcat cu El prin Iisus Hristos, și ne-a încredințat slujba împăcării: că adică Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine, neținându-le în socoteală păcatele lor, și ne-a încredințat nouă propovăduirea acestei împăcări. Noi dar suntem trimiși imputerniciți ai lui Hristos; și ca și cum Dumnezeu ar îndemna prin noi, Vă rugăm fierbinte în Numele lui Hristos: Impăcați-Vă cu Dumnezeu!“ (II Corinteni, 5; 18—20); „Și El a dat pe unii apostoli; pe alții, prorocii; pe alții evangheliști; pe alții păstori și învățători“ (Efeseni, 4; 11).

E destul ca să privim în lume, și observăm că sânt atâtea instituțiuni de binefacere, societăți caritative, unicul lor scop fiind ajutorarea celor nevoiași. Istoria creștinilor din primele veacuri și din timpul lui Constantin cel Mare, nu-i altceva decât influența binefăcătoare a instituțiilor creștine: spitale pentru bolnavi, azile pentru cei bătrâni și infirmi, călugări, preoți, diaconi stau în serviciile satelor creștinești, toți se pun în serviciul binefăcător al lui Iisus Hristos: „Și Dumnezeu a rânduit în Biserică, întâiu, apostoli; al doilea, proroci; al treilea învățători; apoi, pe ceice au darul minunilor, apoi pe cei ce au darul tămăduirilor, ajutorărilor, cârmuirilor, și vorbirii în felurite limbi“ (I Corinteni, 12; 28); „Vă dau în grijă pe Fivi, sora noastră, care este diaconiță a Bisericii din Chenrea; s'o primiți în Domnul, într'un chip, vrednic de sfinți, și s'o ajutați în orice ar avea trebuință de Voi; căci și ea s'a arătat de ajutor multora și îndeosebi mie“ (Romani 16; 1—2).

Omenirea în supremul ei zbulcium ca să-și găsească mângâiere neconținut a muncit și s'a rupt.

În astfel de împrejurări s'a desfășurat întreaga dezvoltare a vieții omenești dela început și până'n zilele noastre!

Gând răsleț.

În strălucitul strădaniilor lor spre mai bine, condeele marilor noștrii cărturari au lăcrămat bogat, sincer și creștinește pe pristolul culturii noastre naționale. Căci cine nu și-a vrăjit și purificat zăcămintele spirituale în preajma focului sacru al rodirilor artistice ale unui Eminescu, Creangă, Coșbuc, Vlăhuță, Slavici, Iosif, Grigorescu?!

Bogat, sincer și creștin li-a fost sufletul; fecundă, trainică și sănătoasă le este opera. Iată o artă pură și autentică, iar pentru noi specifică.

Pentruca o creație artistică să fie clasificată de superioară și cu duh de permanență, îi incumbă ca element esențial adevărul, dar îndeosebi valoarea etică, deoarece în sâmburile acestei realități încolțește și odrăsește o estetică nu numai valabilă, ci sublimă, reală și permanentă.

Deci valoarea morală, ce zace la baza unui talent, este gradul de efect al unei opere artistice, capabilă să rodească viață și frumos. Artei, care zugrăvește, dar concomitent și potolește setea spirituală a vieții, i se cuvine deci un sens etic, fiindcă tocmai viața în sine ca realitate, are un sens etic. Dar care este mediul unde un talent poate să-și îmbogățească belșugul spiritual?

Se poate da un singur răspuns.

Creștinismul singur ca religie superioară și absolut etică, fiind revelată de însuși Dumnezeu, este în stare să avânte arta pe culmile transfigurării, nimbându-o cu frumuseți nesticăcioase și înfiorări de eternitate.

Fericit poporul ai cărui cărturari sunt străfulgerați de adevărurile creștine. Aminte doar să ne aducem de vremurile cele abundent productive ale Renașterii, când duhul creștin a fost socotit ca element fundamental.

Deci numai lângă brazda de lumină a Sfinței Evanghelii, pot să crească grâne roditoare de artă. Dea bunul Dumnezeu ca și țarina culturii noastre actuale să se înflorească de această viață nouă. Căci: „Eu am venit, ca lumea viață să aibe și mai multă să aibe“.

P. Turlici.

O sfințire de biserică.

Modestia Românilui este proverbială; trei părți din an umblă desculț, se hrănește slab — aproape insuficient — și totuși e rezistent. Dar mai ales e darnic! Ospitalitatea lui au dus-o departe faima celor scriitori ai noștri. Și, nu mai puțin Românil este jertfitor. Imparte bucată luată cu sine la târg cu întâiul cerșetor care îi iese 'nainte la răspântia de drumuri!

Este un suflet bogat Românul; iar sufletul trăiește, rezistă veacurilor, răutăților toate...

În puterea acestei bogății, gata la cea mai mare jertfă, rezidă taina aceea care face că satele noastre de munte, sărace, să-și ridice în 2—3 ani biserici de milioane; să-l vezi pe Românul nostru de aici, grațificat de toate păcatele existente și imaginare; transformat în ctitor de binefaceri, de împodobitor al Casei Domnului...

Prea Sfințitul Părinte Episcop a binevoit să sfințească Duminecă, 3 Octomvrie 1937 o biserică nouă în Curtea Făgetului.

Un serviciu greu de care Arhiepiscopul s'a achitat cu vădită mulțumire și voie bună.

Istoria Bisericii noi din Curtea e limpede — ca soarele acelei zile care i-a sărutat crucile aurite; ca pereții ei zidiți din piatră și din credință, un om înimos, având trecere la locurile cu putere de a ajuta — Victor Feneșiu din Făget —; un preot numai suflet, dornic să înnoiască Sionul păstorilor săi și însfârșit *oamenii* aceia săritori, cu brațele lor, cu modestele lor contribuții — covârșitoare totuși dacă avem considerație pentru sărăcia aceluia ținut.

Din 1935 și până acum, în mai puțin de trei ani s'a zidit o biserică de peste două milioane Lei. Lucrările de zidărie le-a executat arhitectul Alex. S. Iorga din Logoj; pictura N. Popoviciu din Cacoveni, iar sculptura tânărul I. Gaju — cel care a lucrat și mobilierul bisericii din Timișoara-Iosefin.

Când în dimineața Duminecii trecute a venit P. S. Sa pentru sfințire, Curtea a fost ca o grădină. Primarul Popescu — totodată întâiul cântăreț al bisericii — l-a bineventat cu vorbe foarte frumoase. Tot așa de mișcător a vorbit și părintele Petru Iana în fața sfintei biserici. Treascurile au vrut să exprime maximul de bucurie, negrăită, a credincioșilor.

La orele 9 a început sfințirea bisericii — un serviciu foarte frumos, dar greu și obositor. P. S. Sa a fost asistat de preoții: protopresbiter Romul G. Ancușa consilier referent eparhial, iconom stavrofor Sebastian Olariu protopopul

Făgetului, preoții: Serafin Băian, Ioan Alexandrescu, Eugen Sudreșan, Nicolae Cibian, Ioan Stefanovici, Victor Iclozan, Ioan Muntean, Tiberiu Gherga, Petru Iana, Coriolan Ionescu, Socaciu Prodan, Ilie Trăilă Bogdan, Titus Crișciu, Emeric Bala, Romulus Șandru, Dimitrie Nicoară, ieromonahul Visarion Sintescu, protodiaconul Teodor Roșca, diaconul Ioan Halas.

În cursul sfintei liturgii P. S. Sa a hirotonit întru preot și duhovnic pe diaconul Ioan Halas pentru parohia Berecuța. Un serviciu necunoscut celor mai mulți credincioși, deci privit cu mult interes de mulțimea celor prezenți în biserică. Deasemenea corurile — faimosul cor Vidu din Logoj, apoi corul mixt local, condus de învățătorul-director Stefan Martin, au sporit solemnitatea. În strane erau de față: Prefectul județului dl V. Curuțiu, Generalul Ștefănescu, deputații Dr Titus Popoviciu, Victor Feneșiu, avocat Dr George Gârda, Dr Traian Bălăngianu, revizor, Tiberiu Stan, consilierii eparhiali D. Sgavêrdia, N. Cornean, înv. pensionar Simion Ionașiu, primpretor A. Logojan etc. etc.

În predică, P. S. Sa a făcut o sinteză luminoasă a acestor lucruri: ce este biserică, semnificația, ei în viața creștinului; podoaba ei vie și cea mai de preț este mulțimea credincioșilor. Astăzi biserică e mare, încăpătoare: stă în nota vremii când noi suntem stăpâni ai plăurilor noastre. Pe această biserică a înălțat-o credința care s'a păstrat nealterată, deși alături, o bisericuță mică, este mărturie de greutatea vremilor din trecut...

Găsește prilej să laude aretul acesta al Făgetului, unde bisericile se ridică pe întrecute; din slab și codaș tractul acesta a devenit unul din cele dintâi, încât „*aceste lucruri din urmă au fost alese pentru rușinarea celor dintâi*“...

Chiar din ușile împărătești Arhiepiscopul exprimă ale sale mulțumiri, deplin meritate, dlui Victor Feneșiu pentru grija de adevărat ctitor, ce a depus; apoi găsește cuvinte nimerite pentru sânguința preotului Petru Iana și însfârșit pentru concursul ce înșiși și-au dat, creștinii ortodoxi ai satului, clădindu-și acest nou Sion.

După sf. liturgie s'a făcut revizia Oficiului Parohial, iar în urmă o masă comună.

Încă în după masa aceleiași zile, spre seară P. S. Episcop, în suita protopresbiterilor Romul Ancușa și Sebastian Olariu, a protodiaconului T. Roșca, a trecut la Săceni.

Aci s'a săvârșit sfințirea crucilor pentru noua biserică ce mănunchiul de creștini — și cu preotul lor Porfir Criștiu — se străduiesc să facă. A urmat apoi o rugăciune pentru izbăvirea satului de sub greutatea unui presupus

blestem preoțesc. „Zadarnică va fi însă deslegarea ce vi se va face — a spus Arhipăstorul — dacă nu vă veți și îndrepta; zadarnice vor fi și rugăciunile, dacă cei cărora li se fac se arată nevrednici de ele“.

Insoțit de urale, ca din piepturi ușurate de-o povară, P. S. Sa părăsește sătulețul acesta din pitoreasca vale a Sărazului.

Raportor

TIMPURI NOUI - SLĂBICIUNI VECHI

Tot în chestiunea Episcopilor Bănatului.

Domnule Redactor,

Am citit în penultimul număr al mult prețuitei noastre „Foaie Diecezană“ articolul intitulat: „Episcopiile Bănatului“.

Il găsesc bun, documentat.

Totuși încheierea la care mă așteptam, cetind începutul, trebuia să fie alta decât aceea la care ajunge autorul aceluia articol.

Necunoscutul autor caută să răspundă atacurilor cu cari o anumită presă — din Bănat și din București, bine plătită, desigur, de sămănătorii de vrajbă și pescuitorii în apă tulbure — gratifică pe Prea Sfințitul Episcop al Caransebeșului.

Frumos și laudabil lucru și acesta. Dar să nu se creadă că acei ce pun la cale asemenea atacuri prin ziare se impresionează de o argumentație istorică, oricât de bine susținută, cum este și cea a anonimului nostru autor.

Nu impune o asemenea argumentație, cu concluzii oricât de evidente, nici chiar unor preținși fruntași bisericani și înalți slujbași de stat — importați, e adevărat — din provincia noastră, decum unor reporteri de provincie, cu scrisul și convingerile comercializate, sau patronilor lor de ocazie.

Altceva se cere. Și anume:

Ca vechiu biserică, cu destulă experiență în viața noastră bisericească, eu așa cred că a sosit vremea ca să ne dăm seama și noi înșine și să facem și pe alții să înțeleagă că noi bănățenii suntem cei mai neglijați și chiar nesocotiți credincioși ai Mitropoliei noastre — care până azi se mai cheamă și „a Bănatului“.

Aceasta nu prin polemici cu toți directorii de ziare și năimiții sau tributarii lor, ci spunând clar și răspicat — în primul rând opiniei publice bănățene, ca să se desmorțească, iar apoi cercurilor conducătoare bisericești din toată

Patriarhia română — că de 70 de ani noi bănățenii suntem în chestiunea aceasta a episcopiei de Timișoara purtați iac'ășa, cu vorba. Cu promisiuni, cu hotărâri congresuale, luate la Sibiu, acceptate de formă, la Arad, dar până azi încă nerealizate.

Și n'aș vrea să fac nimănui proces de intenții, nici să par prea puțin respectuos față de înaltele cercuri conducătoare ale Bisericii noastre, dar am convingerea că aceste cercuri nici nu au de gând măcar să rezolve odată și definitiv problema aceasta a episcopiei timișorene, care pe noi bănățenii ne frământă atât de mult și de atâta vreme.

Inzadar se arată atât de geloși unii reprezentanți ai acestor cercuri de esecutarea integrală a testamentului nemuritorului Șaguna privitor la noile episcopii, căci realitatea prezintă această gelozie a lor prea înfrățită cu patriotismul local al ardelenilor și prea vitregă față de aspirațiile bănățenilor.

Să ne deschidem ochii și să vedem că din episcopiile noi, prevăzute în testamentul marelui mitropolit două ardeleni și una bihoreană au și luat ființă. Cea a Clujului și Orazii chiar bine la începutul României-Mari. Iar acum în vara aceasta cea a Maramurășului.

Iar noi bănățenii stăm și așteptăm. Și în loc ca măcar acum să ne grupăm cu toții în jurul uneia sau alteia dintre soluțiile preconizate și cerute de înaintașii noștri în această chestiune, ne lăsăm și azi, ca și în trecut, desbinați și dejucați.

Un înalt demnitar bisericesc din Ardeal îmi spunea odată — după aparență în glumă, dar în fond foarte serios — că noi bănățenii, între alte scăderi o avem și pe aceea că prea rivalizăm unul cu altul; că nu recunoaștem bănățeanului nostru nici o calitate, nici un merit. Ci fiecare din noi se crede mai mult decât compatriotul său, mai cuminte, mai capabil, mai merituos etc. La noi toți se cred chemați să fie conducători. Și astfel sămânța învrăjbirii și a desbinării: intrigile și uneltirile celor ce vreau să ne speculeze, nicăiri nu prind mai ușor ca la noi.

La vremea sa mă supărasem pentru această defavorabilă caracterizare. Azi însă, oricât m'ar durea, mă văd nevoit să-i dau dreptate.

Pentru că în tot timpul celor șaptezeci de ani, de când ne sbatem să avem o episcopie la Timișoara, aproape totdeauna aceste slăbiciuni bănățene, speculate de ceice au avut nevoie și au știut să uzeze de ele, au zădărnicit realizarea acestei arzătoare dorințe bănățenilor.

Azi timpurile s'au schimbat. *Slăbiciunile noastre au rămas însă aceleași.* Și azi ne lăsăm desbinați de persoane și cercuri interesate pe aceeași chestiune. Iar desbinarea noastră devine armă în mâna celor ce au tot interesul să amâne soluționarea celei mai arzătoare probleme a Bisericii bănățene.

Și iată cum. Deși e știut de toți cărturarii bănățeni că înaintașii noștri, după ce au văzut că toate stăruințele lor, depuse în congresele naționale-bisericești din anii 1868, 1871, 1874 de a se lua dela eparhia Aradului protopopiatele bănățene cari după despărțirea ierarhică de Sârbi au fost printr'un simplu „rescript” împărătesc **anexate** eparhiei Aradului, pentru a se forma din ele mult dorita episcopie românească a Timișorului, au rămas infructuoase, *cu începere din anul 1876 au cerut totdeauna fie înființarea unei noi episcopii cu sediul în Timișoara, fie mutarea reședinței episcopiei de Caransebeș la Timișoara și alipirea la această episcopie a protopopiatelor din stânga Mureșului, noi și azi ne certăm asupra celor două soluții, propuse încă acum 50 de ani.*

Iar din această ceartă și desbinare a noastră trage folos Sibiul și Aradul.

Să ne întrebăm numai: ce a făcut Sibiul până azi pentru episcopia Timișorului?

S'au adus, ce-i drept, la Sibiu câteva hotărâri congresuale. Dar pentru executarea lor, pentru fapta înființare a episcopiei bănățene nu s'au luat decât prea puțin serioase măsuri. Ce s'a ales de hotărârile congreselor naționale-bisericești ținute între anii 1878—1900? Ni se va răspunde poate că sub stăpânirea străină erau prea mari greutatea în calea acestui just deziderat bănățean. Dar să nu se uite că în România-Mare, din anul 1920—25 Sibiul avea toată libertatea și tot sprijinul Statului român pentru realizarea acestei dorințe bănățene, care coincidea cu hotărârile congresuale sibiene, cu testamentul lui Șaguna etc. Și totuși nu s'a făcut nimic. Cu toate că în congresele naționale-bisericești din 1920 și 1923 se reînnoesc hotărârile anterioare, precum și proiectul de arondare din 1909.

Mai mult. În 1925, în legătură cu alcătuirea proiectului Legii de organizare a Bisericii noastre, autorul legii d-l Al. Lapedatu, cu consimțământul marelui om de stat I. C. Brătianu, intenționa să grupeze tot Bănatul într'o singură eparhie cu sediul în Timișoara. *Aceasta la dorința expresă a timișorenilor, în frunte cu regretatul E. Ungureanu.* Sibiul a fost consultat și n'a protestat. Dar nici n'a făcut nimic pentru realizare. A lăsat însă ca planul d-lui Lapedatu

să se zădărnicească — zice-se — prin *împotrivirea caransebeșenilor.* Deci același procedeu: Bănățenii caransebeșenii fiertății arhieriei **Badescu** și Musta puși față'n față cu E. Ungureanu și alți timișoreni — cred că și d-l Bocu — ca neînțelegerea lor să zădărnicească realizarea ideii atît de mult râvnit, iar Sibiul și Aradul să poată rămâne și pe mai departe cu întreg teritoriul eparhiilor respective.

Că așa s'au petrecut lucrurile o dovedește în primul rând memoriul No. 9725/1925 înaintat Ministerului Cultelor de către Primăria municipiului Timișoara, în care cu provocare la adunarea națională bănățeană din 1876 *în care s'a cerut fie înființarea unei noi episcopii, fie mutarea episcopiei dela Caransebeș la Timișoara,* iată ce zic semnatarii acelui memoriu:

„Dieceza Caransebeșului poate rămânea și mai departe în ființă, până nu va învinge principiul că interesele prezente și viitoare ale *Țării și națiunii primează motivele istorice, ce se invocă pentru menținerea ei în ființă, când apoi vor dispărea și celelalte considerațiuni secundare.* Suntem încredințați că nu se va scurge mult timp până când convingerea noastră că *episcopia Caransebeșului, cu tot trecutul ei istoric, are neașteptat mai puțină îndreptățire la existență decât episcopia Timișorului. Nici interese naționale, nici culturale și nici motive sociale nu pledează pentru existența celei dintâi în măsura în care reclamă pe cea din urmă.*”

„Caransebeșul cu câteva mii de locuitori în majoritate absolută români, are și fără episcopie un număr ultrasuficient de instituțiuni naționale, *dar totuși insuficiente când este vorba de educația clerului și de viața socială și culturală a membrilor consistorului și a profesorilor dela seminar.* În Timișoara unde le stau la dispoziție biblioteci bogate, teatru, concerte, conferințe săptămânale, ținute de cei mai reputați profesori ai țării și atâtea alte instituțiuni culturale și sociale, atît profesorii Seminarului cât și înalții funcționari ai consistorului *vor putea trăi altă viață socială și culturală.*”

Aceeași ținută sibiană față de această problemă se poate urmări prin tot procesul de evoluare a problemei și dela 1925 până aci.

Văzând că memoriul lor din 1925 n'a fost luat în seamă, cu motivarea că bănățenii nu se înțeleg ei între ei în aceeași chestiune, timișorenii au mai înaintat forurilor în drept și alte memorii de aproape același conținut.

Aceste stăruințe au adus cu sine hotărârile principale ale sfântului Sinod din 1932 și 1933 în sensul ca problema să fie rezolvită prin mutarea sediului episcopiei Caransebeșului

la Timișoara, hotărâri citate și de autorul anonim în articolul său din Nrul 39 al „Foi Diecezane“.

Sibiul n'a ridicat cuvânt nici față de aceste hotărâri ale sfântului Sinod. A lăsat iarăși să se certe bănățenii, ca lucrurile să rămână baltă.

Cunoscând lupta fiertatului episcop Grigorie al Aradului împotriva acestor hotărâri ale sfântului Sinod și pentru înființarea unei episcopii independente la Timișoara, Sibiul, pentru a încurca planurile regretatului episcop de a ajunge întâiu episcop și pe urmă mitropolit la Timișoara, *sprijinea* — îndeosebi dela moartea episcopului Badescu din 1933 și până după moartea episcopului Grigorie — *teza mutării, prezentată ca soluție și de sfântul Sinod.*

O știm aceasta noi bisericanii bănățeni mai toți. Deoarece regretatul episcop Comșa, începând din 1934 nu odată ni s'a plâns, pe la București și prin Timișoara, că e persecutat de Sibiul, că acesta vrea să aducă la Timișoara pe P. S. Lazărescu dela Caransebeș. Și ne cerea să iscălim memorii în contra acestui plan al Sibiului.

L-am și ascultat. Am iscălit memorii peste memorii. Credeam că stăruințele noastre vor mișca inimile supremilor noștri părinți duhovnicești și ne vor da în fine episcopia într'o formă sau alta. Și mai doriaș să facem și pe placul mult regretatului episcop Grigorie, care era mult apreciat și iubit de noi.

Dar odată cu memoriile noastre au plecat spre București și adresele altor bănățeni, cari dând crezare isbucnirilor de revoltă ale fiertatului episcop față de Sibiul aderent al mutării, credeau că vor vedea mai repede realizat idealul bănățean atașându-se Sibiului și cerând mutarea episcopiei dela Caransebeș la Timișoara.

Ce mare ni-a fost însă mirarea și în același timp durerea, când la congresul național-bisericesc din Octomvrie 1935 ne-am văzut iarăși puși față în față bănățenii, unii pledând pentru o soluție, în credința că au de partea lor soliditatea Sibiului, iar alții — după ce aflaseră, în cursul sedisvacanței dela Arad că la Sibiul întretimp s'au schimbat planurile, deoarece episcopul Grigorie, trecând la cele vecinice nu mai tulbura somnul nimănui cu aspirațiile sale, — luptând pentru cealaltă soluție: episcopia independentă.

Se mai întâmplase ceva întretimp. Organizația liberală din Timiș-Torontal căuta să scape de un șef devenit incomod. Și credea binevenită o episcopie independentă la Timișoara pentru a-și plasa pe șeful debarcat, în fruntea ei.

Oricum însă, bănățenii s'au prezentat și la acest congres divizați. Deși cu câteva săptămâni înainte de congres se întruniseră anume la Timișoara, pentruca în congres să se poată prezenta solidari și astfel să obțină mai sigur soluționarea problemei.

Dar ca totdeauna: socoteala de acasă s'a arătat și cu acest prilej a nu se potrivi cu cea din târg. Nici nu se deschisese bine congresul la București și o seamă de bănățeni, dintre ceice se „solidarizaseră“ la întrunirea dela Timișoara pentru o unică soluție, au și inundat incinta parlamentului cu manifeste în care cereau cu totul altceva decât ceea ce acceptaseră acasă.

Aceasta pentruca emisarii trimiși întretimp la Sibiul li-au adus solia schimbării planurilor. Și cum să nu se găsească bănățeni cari să se lase desbinați de dragul Sibiului!?

Așa ne-am dat iar în spectacol. Și așa s'a ajuns la cunoscuta hotărâre a Congresului, cu toate că Consiliul central venise cu propunerile citate și de anonimul autor al articolului: „Episcopiile Bănățenii“. Tot prin purtarea de grijă a Sibiului însă aceste propuneri n'au mai ajuns să fie cunoscute în Congres. Cel puțin așa spun inițiații. Măcar că-i puteau servi de bază la discuții. Și nu se discuta problema alandala, cum s'a discutat.

A stricat mult cauzei și eșirea ce a avut-o în Congresul din 1935 P. S. Episcop Vasile. N'am vrea să-i aducem P. S. Sale vre-o învinuire, cum nu aducem personal nici o învinuire, nimănui. Dar P. S. Sa prin ceea ce a spus în congres a înverșunat și mai mult cercurile ardeleni.

(Urmează).

Bisericanul bănățean n

Ș T I R I

Vizită înaltă. Joi în 7 Octomvrie a binevoit a ne cerceta Prea Sfințitul Părinte Episcop Dr Nicolae Popoviciu al Oradiei. Prea Sfinția Sa a venit să vadă pe profesorul său de altă dată cu care împreună astăzi păstorește cele mai espuse ținuturi ale Țării Românești: granița de Vest.

Ca fost profesor de Teologie, Prea Sfințitul Nicolae a vizitat Academia Teologică, noul internat, admirând proporțiile date interesului pentru această școală și pentru inter-

natul ei. Deasemenea a vizitat biblioteca eparhială și muzeul nostru, impresionându-se plăcut de cele ce a văzut la noi.

Prea Sfințitul a venit în compania dlui Dr Alexandru Hașașiu, inspector veterinar,ducând și lăsând aici o plăcută amintire, în semnul căreia sperăm să ne mai vadă și altă dată.

Intru mulți ani, Stăpâne!

Hirotoniri. Zilele acestea P. S. Sa Părintele episcop a invrednicit de darul preoției pe *Ioan Halas* pentru parohia *Berecuța* și pe *Timoteiu Popoviciu* capelan în *Satul-nou*.

Inaugurarea noului an școlar la Academia noastră teologică s'a făcut în cadre solemne. Cu deosebită purtare de grijă P. S. Sa a binevoit să întrească garda profesorilor — pe urma pensionării harnicilor dascăli Dr Petru Barbu și Dr Stefan Pop. Asistați de noii profesori, studenții au luat parte la serviciul religios din Catedrală, — oficiat de păr. profesori — apoi s'au retras în sala festivă. Aci directorul interimar Dr Zeno Munteanu a rostit cuvântul de deschidere împletindu-l cu o frumoasă alocuție despre preoție. A prezentat viitorilor candidați majestatea acestei chemări, a păstorilor de suflete, asemănătoare cu cea a îngerilor din ceriuri. În accente calde a elogiât activitatea celor doi profesori pensionați, salutând intrarea în locurile vacante a păr. profesor Dr Laurențiu Busuioc, Gheorghe Cotoșman și a Spiritualului, Octavian Trusea.

Precum am amintit în numărul trecut, festivitatea s'a continuat cu sfințirea noului local al internatului.

Cadou prețios a făcut Gimnaziul de Fete din Caransebeș — condus de harnica directoare Elena Deac — comunei noastre bisericesti din Baziaș. Cadoul constă: dintr'un chivot mare, lucrat artistic și o cruce mare — deasemenea pictată — de profesorul de desen Ioan Bănu dela Școala Normală. Apoi cădelnițe, cruci, măsaie etc., toate donate de directoara, profesorii și profesoarele acestei școale din modesta lor chivernisire. Astăzi școala toată e plecată la Baziaș să ducă frumoasele și creștineștile lor daruri.

Pentru „Izvorul Miron“, loc de închinare, păr. Victor Popoviciu din Satul-nou a donat suma de Lei 240. Dumnezeu să-i răsplătească!

Mulțumită publică. Oficiul parohial ort. rom. din Săceni mulțumește și pe această cale pentru ofrandele primite: 1. Pr. Ioan Popovici-Armădia 110 Lei. 2. Credincioșii din Armădia 90 Lei. 3. Of. parohial Petroman 50 Lei. 4. Of. parohial Leucușești 150 Lei. 5. Epitropia Caransebeș 100 Lei. 6. Pr. Iosif-Jupa 100 Lei. 7. Of. parohial Șopotul-nou 80 Lei. 8. Of. parohial Simand-Arad, 100 Lei. 9. Realizat din vânzarea unui lemn 100 Lei. 10. Realizat din vânzarea a 6 st. piatră 3900 Lei. 11. Realizat din vânzarea a 1 st. piatră 900 Lei. 12. Realizat din vânzarea a 4 m³ piatră 350 Lei. 13. Realizat din vânzarea unui lemn 370 Lei. Total: 6400 Lei. Suma din urmă 81.557 Lei. Total general 87.954 Lei.

Nr. 5597 E 1937.

Notă oficială.

Legea pentru inventarierea averilor și veniturilor aparținând bisericilor naționale și celorlalte culte, publicată în Monitorul Oficial Nr. 162 din 17 Iulie 1934 prin alin. II al art. 2, obligă părțile constitutive ale tuturor cultelor ca să comunice Ministerului Cultelor și Artelor în cursul lunii Decembrie a fiecărui an, orice schimbare intervenită în inventar, în averea și veniturile, cari fac obiectul acestei legi.

În consecință se atrage atențiunea Onor. Oficii parohiale și protopresbiterale asupra obligației de a ne comunica în cursul lunii Decembrie viitor toate schimbările intervenite în inventarul, averea și veniturile lor în cursul acestui an.

Actele respective ni se vor trimite colectiv, pe protopresbiterate și prin Oficiul protopresbiterat, vizat la cele parohiale de oficiul protopresbiterat, cel mai târziu la 24 Decembrie 1937.

Pentru oficiile parohiale și protopresbiterale, de care nu ni se vor înainta aceste schimbări, se va considera situația neschimbată față de anul precedent, aceasta însă pe răspunderea materială a conducătorilor acestor Oficii.

Până la data de 24 Decembrie 1937 ni se va înainta — în copie-preliminarul pro 1937 data v. ore ofiului parohiale și protopresbiterale — fără considerare la schimbări.

Pentru executarea la timp a acestor dispozițiuni rămân responsabili în primul rând conducătorii Oficiilor parohiale și apoi protopresbiterii, respective administratorii protopresbiterali.

Caransebeș la 9 Octomvrie 1937.

Episcopul diecezan:

† VASILE

CONCURS.

În baza Ordinului Ven. Cons. Eparhial B. 1037, Consiliul parohial ort. rom. din comuna Șipet, Județul Timiș-Torontal escrie concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei II. de clasă II-a din Șipet protopiatul Buziaș, cu termen de recurgere de 30 zile de la prima publicare în „Foia Diecezană“ din Caransebeș.

Beneficii:

- 1) Sesiunea a II-a parohială constatatoare din 30 iug. pământ, după care alesul preot va plăti dările.
- 2) Stola parohială uzitată.
- 3) Birul nu se mai dă.
- 4) Casa parohială cu toate dependențele.

Se menționează că v. d. răposatului preot Toma Porumb, are dreptul la folosirea Casei parohiale timp de 6 luni, precum și la jumătate din stole și sesiune timp de 1 (un) an, Conform Regulamentului pentru parohii.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta petițiunea adresată consiliului parohial din Șipet, Prea On.

Oficiu Protopresbiteral din Buziaș, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, dar nici de cum în ziua alegerii.

Recurenții vor avea și încuviințarea Prea Sfințitului Episcop Diecezan.

Șipet din ședința Consiliului parohial ținută la 8 Septembrie 1937.

Pr. **Liviu Surlașiu**

preș. cons. par.

Nicolae Zâmcea

notar.

În conțelegere cu Oficiul Protopresbiterar.

Nr. 5209 B ex 1937.

Acest concurs se publică cu aceea că — în baza aliniatului ultim al §-lui 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului consistorial ddo 3 Martie 1934 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B, ridicat și la valoarea de concluz sinodal cu concluzul Nr. protocolar 33 ex. 1914, precum și avându-se în vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută la 11 Septembrie 1937.

Episcopul diecezan:

† **VASILE**

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.

Nr. Port. 191/1937.

Publicațiune de Licitație.

Subsemnatul șef portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX. din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma decisului Judecătoriei mixte din Caransebeș de sub Nr. 1533/1935, efectuându-se execuțiunea la 8 Maiu 1937, în favorul următorului Leopold Keppich reprez. prin avocatul Dr. Nicolae Domăneanțu domiciliat în Caransebeș, pentru suma de 12.500 Lei capital și accesorii mobilele sechestrate și suprasechestrate cari s'au prețuit în 16.300 Lei și anume:

1) una mașină de cusut, 2) un aparat de radio, 3) un birou, 4) două bufete, 5) una masă, 6) șese scaune, 7) una față de masă, 8) una casă de fier, 9) patru scaune tapisate, 10) una masă mică, 11) una toaletă, 12) un scaun lung tapisat, 13) una garderobă se vor vinde prin licitație publică.

Deci în urma decisului Judecătoriei mixte din Caransebeș, de sub Nr. 1896/1937 G. pentru încasarea creanței de 5112 Lei capital restant cu 6% interese după capitalul de 12.500 Lei din 25 Aprilie 1935 până la 1 Septembrie 1937 și 6% interese după capi-

talul de 5112 Lei din 1 Septembrie 1937, se fixează licitație **pe ziua de 18 Octomvrie 1937 la orele 16 în orașul Caransebeș la locuința urmăriților** și toți aceia cari au voie a cumpăra, sunt invitați cu aceia observare, că mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX. din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației sau mai sechestrat și mai înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate, de acoperire asupra licitației în baza art. 120 a legii LX. din 1881 deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 30 Septembrie 1937.

Șef Portărel **Dr. C. Stângu.**

AVIZ

Aduc la cunoștința tuturor creditorilor dlui Ioan Bâlc comerciant în Caransebeș — că la data de 1 Noemvrie 1937 preiau prăvălia Dlui. — Deci până la această dată rog pe toți cei interesați a se prezenta pentru încasare.

După această dată nu recunosc nici un fel de pretențiune.

Cu stimă,

Constantin Dragotă

Aviz pentru lucrări bisericesti.

Firma

Aurel Cotârlă

sculptor, Oravița, județul Caraș

execută tot felul de lucrări bisericesti precum: Iconostase, Tronuri, Strane, scaune, chivoturi, ripizi etc.

Pentru lucrări mari, ca Iconostase, etc. pot veni la fața locului pentru pregătirea planului și de vizului și a da toate informațiunile necesare.

Am lucrat la peste 150 bisercii, lucru ce pot dovedi cu certificate de mulțumiri din partea acelorora unde am lucrat. Premiat cu diplome și medalii de aur și argint dela expozițiile din București, Panciova, Lugoj, Sibiu.

30-52

Rog sprijinul binevoitor.

